

Θεωρία του Σχολείου και Πολυπολιτισμικότητα

Αθανάσιος Στογιαννίδης

Επικ. Καθηγητής Σχολικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Μεθοδολογίας

του Μαθήματος των Θρησκευτικών, Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ

athastog@theo.auth.gr

Μία σημαντική διάσταση του έργου του Σχολείου είναι και η προσφορά αγωγής και παιδείας. Στις μέρες μας τίθεται το ερώτημα, κατά πόσο η εκπαιδευτική διαδικασία στο Σχολείο δεν περιορίζεται απλώς και μόνο στην κατάκτηση γνώσεων, αλλά συμβάλλει και στην πνευματική καλλιέργεια των μαθητών· με άλλα λόγια, για το Σχολείο αποτελεί ζήτημα καίριας σημασίας η λειτουργική συνύφανση εκπαίδευσης και αγωγής, η προσφορά δυνατοτήτων για κατάκτηση της γνώσης σε συνδυασμό με την ύπαρξη ενός πλαισίου όπου αναπτύσσεται η παιδεία. Πρόκειται κατά βάση για το γνωστό θέμα της συνύπαρξης θεωρίας και πράξης. Τούτο είναι ιδιαίτερος επίκαιρος, αν λάβει κανείς υπόψη του, ότι στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα εγκυμονεί ο κίνδυνος μιας εκπαιδευτικής μονομέρειας, ενός μονοδιάστατου ενδιαφέροντος αποκλειστικά και μόνο για την κατάκτηση γνώσεων, και μάλιστα τεχνολογικής φύσεως. Και το ερώτημα αυτό απαντάται ανάλογα με τους εκάστοτε προσανατολισμούς της Θεωρίας περί Σχολείου, πάνω στην οποία οικοδομείται το εκπαιδευτικό και παιδαγωγικό του έργο.

Το Σχολείο για να είναι χώρος και χρόνος όπου παρέχεται εκπαίδευση και αγωγή στα παιδιά και τους εφήβους, οφείλει να έχει κάτι να πει σ' αυτούς· να παρουσιάσει μία πρόταση ζωής· έναν τρόπο ανάγνωσης της πραγματικότητας· μία κατάθεση σκέψης και ζωής· κάτι που να υποστηρίζει τους νέους ανθρώπους καθώς αγωνίζονται ν' ανακαλύψουν την ταυτότητά τους.

Η ελληνική κοινωνία έρχεται, μέρα με τη μέρα, ολοένα και περισσότερο αντιμέτωπη με το φαινόμενο της πολυπολιτισμικότητας. Οι οικογένειες μεταναστών που έχουν εγκατασταθεί εδώ και χρόνια στην Ελλάδα, αλλά και τα κύματα προσφύγων που υποδέχεται η χώρα μας τον τελευταίο καιρό, επιβεβαιώνουν την παραπάνω διαπίστωση. Ως εκ τούτου, είναι αδήριτη ανάγκη για έναν διάλογο με την πολυπολιτισμικότητα, μέσα από τον οποίον θα οικοδομείται η ειρηνική συνύπαρξη των διαφορετικών και η αναγνώριση της ετερότητας. Υπό αυτές τις κοινωνικές συνθήκες που διαμορφώνονται, γεννάται αβίαστα το ερώτημα για το περιεχόμενο της αγωγής και της παιδείας, που έχει να προσφέρει το ελληνικό Σχολείο σήμερα, σ' ένα περιβάλλον που το χαρακτηρίζει ολοένα και περισσότερο η πολιτισμική ποικιλομορφία παρά η ομοιογένεια.

Η εισήγηση επεξεργάζεται το ερώτημα αυτό σε τέσσερα μέρη: **(α)** Πρώτον, γίνεται αναφορά στην έννοια της Θεωρίας του Σχολείου και επιδιώκεται να καταστεί εύληπτο, το πόσο αναγκαία είναι για την εκπαιδευτική πραγματικότητα. **(β)** Στο δεύτερο μέρος, αναλύονται οι έννοιες της αγωγής και της παιδείας, ως βασικές διαστάσεις του παιδαγωγικού έργου του Σχολείου. **(γ)** Στη συνέχεια, εξηγείται για ποιον λόγο το Σχολείο σήμερα δεν μπορεί να στέκεται αδιάφορο απέναντι σε θέματα οικουμενικού ενδιαφέροντος (όπως π.χ. οι αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο σεβασμός του άλλου και η σημασία του πολιτισμού για την ανάπτυξη του ανθρώπου), και να μην τα συνδέει με τους σκοπούς της αγωγής που αυτό θέτει. **(δ)** Τέλος, επισημαίνεται ότι τα ζητήματα που έχουν παγκόσμια απήχηση, προσεγγίζονται με βάση τα εκάστοτε πολιτισμικά δεδομένα. Με βάση το σκεπτικό αυτό, υποστηρίζεται η θέση, πως το ελληνικό Σχολείο μπορεί να προσφέρει αγωγή και παιδεία στους νέους ανθρώπους εντάσσοντας τα θέματα που συνιστούν σύγχρονες προκλήσεις, μέσα στο ερμηνευτικό πλαίσιο του ελληνικού τρόπου σκέψης και πολιτισμού. Έτσι, θα μπορούσε να έρθει στο προσκήνιο ένα ιδιαίτερο στοιχείο που έχει την δύναμη και την εμβέλεια να χαρακτηρίζει το ελληνικό Σχολείο και την ελληνική παιδεία στο σήμερα. Προς την κατεύθυνση αυτή υπογραμμίζεται, εν κατακλείδι, η σημασία και ο ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει το Μάθημα των Θρησκευτικών.